ACTIVITATEA PROFESIONALĂ A JURNALISTULUI

Mihai LESCU

Noile tehnologii informaționale, multiplicate de interesele şi exigențele publicului cititor/tele-radio-spectator, au diversificat în ultimul timp substanțial suporturile tehnice şi editoriale de prestare a serviciilor informaționale, ducând concomitent la apariția de noi media. Toate acestea au impus pe parcurs o diversificare substanțială a produselor de presă/materialelor, fie că acestea sunt centrate pe informație, pe divertisment sau pe documentare, fapt ce a lărgit sfera de acțiune a jurnaliştilor.

În acelaşi timp, schimbări majore s-au produs şi în structura actorilor profesionişti din domeniul mass-media. Alături de jurnalişti azi întâlnim: realizatori, animatori, producători, programatori, editori, angajați ai unor firme publicitare şi de anunțuri [1]. Apariția diverşilor actori profesionişti nu a făcut altceva, decât să scoată şi mai mult în evidență rolul substanțial, care revine jurnalistului în sistemul mass-media.

Într-o viziune de sinteză, jurnalismul reprezintă creație intelectuală, ce are caracter spiritual şi cultural, servind interesului public al societății. Activitatea jurnalistică în societatea contemporană este desfăşurată de către persoane fizice, care au dobândit calitatea de jurnalist. Rezultând din mai multe definiții, acesta este un specialist care îşi asumă independent responsabilitatea publică morală şi legală de a aduce la cunoştința cetățenilor, prin produse jurnalistice, informații de interes public.

În virtutea diversificării şi extinderii ariei de activitate profesională a jurnaliştilor, a apropierii ei de noi domenii de explorare umană şi răspunzând doleanțelor practicienilor mass-media, Facultatea de Jurnalism şi Ştiințe ale Comunicării, de la USM – facultate cu cele mai bogate tradiții în domeniu din țară, şi-a revăzut şi restructurat planurile de învățământ, stabilind suplimentar ore practice şi de laborator, incluzând la Ciclul I, Licență, mai multe discipline orientate spre specializarea studenților-jurnalişti pe diferite segmente economice şi social-politice.

În virtutea preocupărilor sale profesionale, prevăzute de Codul deontologic, jurnalistul este persoana care îşi câştigă mijloacele de trai prin colectarea, redactarea şi publicarea de informații referitoare la fapte şi evenimente de interes public [2]. Dar, totodată, acesta urmează să țină seama că societatea noastră este una cu o foarte mare cantitate de informație, difuzată pe diverse canale, fiind numită *societate informațională,* unde oamenii au competența de a folosi tehnologia informațională.

Mass-media chiar dacă şi ocupă un loc important în viața cotidiană, ele nu sunt singurele mijloace de comunicare pentru public. Impactul mass-media cu publicul depinde de capacitatea acestuia de prelucrare a informației. Surse-

le media oferă zilnic o mare cantitate de informaţie, dar oamenii nu pot să o asimileze în întregime, fiind nevoiţi să selecteze ceea ce este oportun pentru ei. Sistemul nervos central prelucrează doar un procent din informaţia primită. Selectivitatea este *de facto* şi motivată [3]. Selectivitatea exprimă tendinţa publicului de a selecta informaţia conform predispoziţiilor, iar selectivitatea motivată este selecţia conştientă. În acest context, jurnalistul trebuie să dispună de capacităţi profesionale de a efectua pesonal selectivitatea motivată/ conştientă a informaţiei ţinând seama de publicul-ţintă căruia îi este adresată publicaţia periodică/emisunea.

Breasla jurnaliştilor de la noi (ca şi din alte ţări) este populată cu o mare varietate de tipuri umane şi profesionale. În scopul de a-şi soluţiona mai operativ şi mai uşor problemele legate de activitatea de creaţie şi pe cele de apărare şi promovare a valorilor democratice în societate, de formare a unui front comun de luptă împotriva corupţiei, fărădelegii, încălcării dreptului privind accesul la informaţie şi a libertăţii de exprimare, aceştia s-au înregimentat în diferite organizaţii de creaţie şi neguvernamentale: Uniunea Jurnaliştilor din Moldova, Asociaţia Presei Electronice, Asociaţia Presei independente, Centrul „Acces-info", Centrul de Jurnalism Independent, Centrul de Investigaţii Jurnalistice ş.a. E un lucru normal, fiindcă orice persoană care îmbrăţişează o carieră îşi doreşte să fie recunoscută ca profesionistă a domeniului.

În literatrura de specialitate întâlnim numeroase definiri ale profesiilor, dar cea pe care o propunem în continuare pare să fie apropiată mult specificului activităţii noastre profesionale. *O profesie este o ocupaţie pe care o au mai multe persoane organizate voluntar să îşi câştige existenţa prin slujirea directă a unui anumit ideal într-un mod moral permisibil, dincolo de ceea ce le cere nemijlocit legea, piaţa şi morala comună* [4]. Profesionalizarea care marchează evoluţia modernă a jurnalismului conduce la poziţionarea socială a jurnaliştilor în sfera elitelor, deoarece cu ajutorul şi prin activitatea asiduă a lor, presa devine o adevărată putere în stat.

Alături de măiestria de creaţie/profesională, a face jurnalism înseamnă a-ţi asuma responsabilitatea faţă de publicul pentru care scrii. Înseamnă a adera la nişte valori şi norme profesionale. Avem în vedere etica profesională şi deontologia. Dar termenii în cauză, de la o vreme, irită profesioniştii presei. Totuşi, un consens minim de comportament se impune, aşa încât a apărut un nou concept, cel de „controlul calităţii", care cuprinde deopotrivă etica, morala şi deontologia. [5]. Această nouă sintagmă, apărută recent pe piaţa media, pare că îi satisface pe toţi din sistem: jurnalişti, patroni şi editori. Dar la aceasta vom mai reveni.

Referinţe:

1. LIBOIS, B. Médias. In: *Dictionnaire d'éthique et de philosophie morale*. Paris, 1996.
2. *Codul deontologic al jurnalistului din Republica Moldova*. Chişinău, 2011, p.4.

3. CULLENBURG, Van J.J., SCHOLTEN, O. NOOMEN, G.W. *Ştiinţa comunicării*. Bucureşti, 1970, p.241.
4. DAVIS, Michael. Is Higher Education a Prerequiste of Profession? In: *International Journal of Applied Philosophy*, vol 13: 2, 1999, p.139.
5. CERCELESCU, Carmen-Monica. *Regimul juridic al presei*. Bucureşi, 2002 p.18.